

**PROGRAM REALIZACJI
DORADZTWA ZAWODOWEGO**

**BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA NR 1
SPECJALNA**

ROK SZKOLNY 2026/2027

SPECJALNY OŚRODEK SZKOLNO-WYCHOWAWCZY W ZAMOŚCIU

I. WSTĘP

Program realizacji doradztwa zawodowego w Branżowej Szkole I Stopnia na rok szkolny 2026/2027 jest dokumentem określającym sposób organizacji i realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego skierowanych do uczniów klas I-III, ich rodziców oraz nauczycieli.

Doradztwo zawodowe jest procesem wspierania uczniów w rozpoznawaniu własnych zainteresowań, uzdolnień, możliwości, wartości, predyspozycji i ograniczeń, a także w zdobywaniu wiedzy o świecie zawodów, rynku pracy oraz możliwościach dalszego kształcenia i rozwoju zawodowego.

Program uwzględnia specyfikę kształcenia zawodowego, potrzeby rozwojowe młodzieży oraz zmieniające się wymagania rynku pracy. Szczególną uwagę poświęca się rozwijaniu kompetencji potrzebnych do świadomego funkcjonowania na rynku pracy, w tym kompetencji cyfrowych, umiejętności korzystania z informacji dotyczących zawodów i rynku pracy, przygotowania dokumentów aplikacyjnych, autoprezentacji, komunikacji interpersonalnej oraz planowania własnego rozwoju.

W programie uwzględniono również możliwość korzystania z narzędzi cyfrowych i rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji, przy zachowaniu zasad bezpieczeństwa, ochrony danych osobowych, krytycznej oceny informacji i odpowiedzialnego korzystania z technologii.

II. CHARAKTERYSTYKA I ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program uwzględnia założenia Wewnętrznej Systemy Doradztwa Zawodowego obowiązującego w SOSW. Porządkuje działania podejmowane w szkole w taki sposób, aby uczeń otrzymywał spójne wsparcie na kolejnych etapach edukacji – od rozpoznawania własnych zainteresowań i poznawania świata pracy po świadome planowanie dalszej ścieżki kształcenia.

Doradztwo zawodowe obejmuje działania realizowane podczas zajęć edukacyjnych, godzin wychowawczych, zajęć z doradztwa zawodowego, pomocy psychologiczno-pedagogicznej, projektów, spotkań, konsultacji oraz kontaktów z rzeczywistym środowiskiem edukacji i pracy.

III. DIAGNOZA POTRZEB ODBIORCÓW PROGRAMU

Punktem wyjścia do realizacji programu jest rozpoznanie potrzeb uczniów, rodziców i nauczycieli. Diagnoza ma charakter wieloaspektowy i jest prowadzona w sposób ciągły, tak aby podejmowane działania nie miały charakteru przypadkowego, lecz odpowiadały rzeczywistym potrzebom społeczności szkolnej.

Diagnoza potrzeb uczniów:

- rozpoznanie zainteresowań, uzdolnień, predyspozycji, wartości, aspiracji i mocnych stron;
- obserwacja sposobu uczenia się, współpracy, podejmowania zadań i reagowania na trudności;
- analiza osiągnięć edukacyjnych i aktywności pozalekcyjnej;
- rozmowy indywidualne i grupowe z uczniami;
- rozpoznanie poziomu wiedzy o zawodach, szkołach ponadpodstawowych i zasadach rekrutacji;
- identyfikacja uczniów wymagających dodatkowego wsparcia w podejmowaniu decyzji;
- rozpoznanie kompetencji cyfrowych i sposobów korzystania ze źródeł internetowych;
- analiza potrzeb uczniów objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

Diagnoza potrzeb rodziców:

- rozpoznanie oczekiwań wobec szkoły w zakresie wspierania wyborów edukacyjnych dzieci;
- ustalenie zapotrzebowania na informacje dotyczące rekrutacji, szkół, zawodów i rynku pracy;
- rozpoznanie możliwości włączenia rodziców w prezentację zawodów, miejsc pracy i doświadczeń zawodowych.

Diagnoza potrzeb nauczycieli:

- rozpoznanie zapotrzebowania na materiały i narzędzia do integrowania treści doradczych z przedmiotami;
- analiza wniosków z realizacji programu w poprzednim roku;
- ustalenie obszarów wymagających współpracy doradcy, wychowawców i specjalistów.

Wyniki diagnozy są wykorzystywane do doboru tematyki zajęć, organizacji konsultacji, planowania spotkań z partnerami zewnętrznymi i modyfikowania programu w trakcie roku szkolnego.

IV. CELE PROGRAMU

Celem ogólnym doradztwa zawodowego w branżowych szkołach jest przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania decyzji i dokonywania zmian decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających poznawanie własnych zasobów oraz analizę informacji na temat rynku pracy i systemu edukacji.

Cele szczegółowe

1. Poznawanie siebie

Uczeń:

- rozpoznaje własne zainteresowania;
- określa swoje mocne strony;
- rozpoznaje uzdolnienia i predyspozycje;
- analizuje swoje umiejętności;
- rozpoznaje wartości ważne przy wyborze pracy;
- określa własne potrzeby i oczekiwania dotyczące przyszłej pracy;
- potrafi wskazać obszary wymagające dalszego rozwoju;
- rozwija poczucie odpowiedzialności za własną przyszłość.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- poznaje zawody występujące w swojej branży;
- poznaje zawody pokrewne;
- rozumie podstawowe pojęcia dotyczące rynku pracy;
- analizuje wymagania pracodawców;
- poznaje źródła ofert pracy;
- potrafi wyszukiwać informacje o zawodach;
- zna znaczenie kwalifikacji i kompetencji;
- rozumie potrzebę ciągłego doskonalenia zawodowego;
- analizuje zmiany zachodzące na rynku pracy;
- poznaje znaczenie kompetencji cyfrowych.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- zna możliwości kontynuowania nauki;
- zna zasady funkcjonowania Branżowej Szkoły II stopnia;
- poznaje kwalifikacyjne kursy zawodowe;

- zna możliwości zdobywania dodatkowych kwalifikacji i umiejętności;
- rozumie znaczenie uczenia się przez całe życie;
- potrafi zaplanować działania służące podnoszeniu kwalifikacji.

4. Planowanie własnego rozwoju

Uczeń:

- wyznacza cele krótkoterminowe i długoterminowe;
- tworzy prosty plan rozwoju zawodowego;
- potrafi analizować swoje postępy;
- rozumie znaczenie systematyczności;
- potrafi reagować na zmianę;
- rozwija gotowość do podejmowania nowych wyzwań.

5. Przygotowanie do wejścia na rynek pracy

Uczeń:

- zna podstawowe zasady poszukiwania pracy;
- potrafi znaleźć ofertę pracy;
- potrafi analizować ofertę pod kątem własnych kwalifikacji;
- przygotowuje CV;
- zna zasady tworzenia listu motywacyjnego;
- zna zasady autoprezentacji;
- potrafi przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej;
- zna podstawowe prawa i obowiązki pracownika;
- zna zasady właściwego zachowania w miejscu pracy;
- rozumie znaczenie kultury osobistej i odpowiedzialności zawodowej.

6. Kompetencje cyfrowe

Uczeń:

- potrafi wyszukiwać informacje o zawodach i ofertach pracy;
- korzysta z wiarygodnych źródeł informacji;
- rozpoznaje nierzetelne informacje;

- zna zasady ochrony prywatności w internecie;
- potrafi korzystać z cyfrowych narzędzi wspierających przygotowanie dokumentów;
- zna podstawowe możliwości i ograniczenia narzędzi sztucznej inteligencji;
- rozumie konieczność weryfikowania informacji generowanych przez AI;
- wie, że dane osobowe i poufne informacje nie powinny być bezrefleksyjnie wprowadzane do narzędzi cyfrowych.

Działania kierowane do rodziców:

Działanie	Termin	Forma	Odpowiedzialny
Informowanie rodziców o celach doradztwa zawodowego.	wrzesień	zebranie	wychowawcy / dyrektor
Informacja o możliwościach dalszego kształcenia.	według potrzeb	spotkanie	wychowawcy / nauczyciel doradztwa zawodowego
Konsultacje indywidualne dotyczące planów edukacyjnych ucznia.	według potrzeb	konsultacje	nauczyciel doradztwa zawodowego
Informowanie o sytuacji na rynku pracy.	półrocze I, II	materiały informacyjne	nauczyciel doradztwa zawodowego
Informowanie o zasadach przygotowania młodzieży do wejścia na rynek pracy.	półrocze II	spotkanie	nauczyciel doradztwa zawodowego
Udostępnianie materiałów dotyczących zawodów i rynku pracy.	cały rok	szkolna strona www	nauczyciel doradztwa zawodowego

Działania kierowane do nauczycieli, wychowawców, specjalistów:

- umożliwienie udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego;
- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego;
- wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego.

V. DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ DORADZTWA ZAWODOWEGO

Termin realizacji	Tematyka / działanie	Metody i formy realizacji	Osoby odpowiedzialne	Odbiorcy/oddziały
wrzesień	Diagnoza potrzeb i zainteresowań zawodowych uczniów.	ankiety, rozmowy, obserwacja	wychowawcy, nauczyciele, specjaliści	klasy I-III
wrzesień	Poznaję siebie – moje mocne strony.	zajęcia z wychowawcą	wychowawca	klasa I
wrzesień / październik	Poznaję swój zawód.	zajęcia, prezentacje, ćwiczenia praktyczne	nauczyciele, wychowawcy, nauczyciel doradztwa zawodowego	klasy I-III
październik	Moje zainteresowania i predyspozycje zawodowe.	ćwiczenia, testy dostosowane do możliwości uczniów	nauczyciele, wychowawcy, nauczyciel doradztwa zawodowego	klasy I-III
październik / listopad	Świat zawodów.	prezentacje, filmy, karty pracy	nauczyciele, wychowawcy, nauczyciel doradztwa zawodowego	klasy I-II
listopad	Jak zachować się w miejscu pracy?	scenki, ćwiczenia praktyczne	nauczyciele, wychowawcy, nauczyciel doradztwa zawodowego	klasy I-III
listopad / grudzień	Pracownik – prawa i obowiązki.	materiały edukacyjne	nauczyciele, wychowawcy, nauczyciel doradztwa zawodowego	klasy II-III
grudzień	Bezpieczna praca i BHP.	zajęcia praktyczne	nauczyciele, wychowawcy, nauczyciel doradztwa zawodowego	klasy I-III
styczeń	Kompetencje potrzebne w pracy.	ćwiczenia, scenki	nauczyciele, wychowawcy, nauczyciel doradztwa zawodowego	klasy I-III
luty	Jak szukać pracy?	warsztaty	doradca zawodowy PUP	klasy II-III

luty / marzec	Przygotowanie CV.	ćwiczenia praktyczne	nauczyciele / wychowawcy	klasy II-III
marzec / kwiecień / maj	Rozmowa z pracodawcą. Poznajemy lokalny rynek pracy.	symulacja rozmowy kwalifikacyjnej, analiza ofert, spotkania	nauczyciele / wychowawcy	klasy II-III
marzec / kwiecień	Ogólnoszkolny Miesiąc Zawodów.	konkurs, zajęcia tematyczne	zespół nauczycieli doradztwa zawodowego	klasy II-III
marzec / kwiecień	Wizyta zawodoznawcza / spotkanie z pracodawcą.	wyjście, wycieczka, spotkanie	nauczyciele / wychowawcy	klasy II-III
maj / czerwiec	Co po ukończeniu szkoły?	warsztaty informacyjne	doradca zawodowy PUP	klasa III
maj / czerwiec	Dzień Talentów- prezentacja swoich pasji.	inicjatywa szkolna	zespół nauczycieli doradztwa zawodowego	uczniowie
maj / czerwiec	Zajęcia warsztatowe związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej.	warsztaty	specjaliści	uczniowie
czerwiec	Podsumowanie działań doradczych.	ankieta, rozmowa, ewaluacja	nauczyciel doradztwa zawodowego / wychowawcy	uczniowie
cały rok	Indywidualne doradztwo zawodowe.	konsultacje	nauczyciel doradztwa zawodowego	uczniowie
cały rok	Współpraca z rodzicami.	konsultacje, zebrania, materiały	nauczyciel doradztwa zawodowego / wychowawcy	rodzice
cały rok	Współpraca z pracodawcami i instytucjami.	spotkania, wizyty, konsultacje	nauczyciel doradztwa zawodowego / wychowawcy, nauczyciele	uczniowie / rodzice

PRZYKŁADOWE TEMATY

Klasa I

1. Poznajmy się – moje zainteresowania i mocne strony.
2. Kim jestem i co potrafię?

3. Co jest dla mnie ważne w przyszłej pracy?
4. Mój zawód – poznaję jego specyfikę.
5. Kompetencje dobrego pracownika.
6. Zawody w mojej branży.
7. Jak zmienia się rynek pracy?
8. Bezpieczny internet w poszukiwaniu informacji zawodowych.
9. AI – pomocnik czy zagrożenie?
10. Jak budować dobre relacje w miejscu pracy?

Klasa II

1. Mój bilans kompetencji.
2. Kompetencje zawodowe i społeczne.
3. Zawody przeszłości.
4. Jak analizować ofertę pracy?
5. Gdzie szukać pracy?
6. Jak napisać dobre CV?
7. Jak przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej?
8. Symulacja rozmowy kwalifikacyjnej.
9. Prawa i obowiązki pracownika.
10. Jak rozwijać się zawodowo?

Klasa III

1. Co dalej po Branżowej Szkole I stopnia?
2. Praca czy dalsza nauka?
3. Mój potencjał zawodowy.
4. Jak skutecznie szukać pracy?
5. Profesjonalne CV.
6. Autoprezentacja.
7. Rozmowa kwalifikacyjna.
8. Prawa pracownika.
9. Możliwości przekwalifikowania.
10. Kompetencje przyszłości.

11. AI na rynku pracy.
12. Mój plan kariery.

Doradztwo zawodowe będzie realizowane poprzez:

- zajęcia grupowe;
- lekcje przedmiotowe z elementami doradztwa;
- indywidualne konsultacje;
- rozmowy doradcze;
- spotkania z pracodawcami;
- spotkania z przedstawicielami zawodów;
- wizyty w zakładach pracy;
- wizyty zawodoznawcze;
- wycieczki edukacyjne;
- targi edukacyjne i targi pracy;
- warsztaty;
- projekty edukacyjne;
- konkursy;
- prezentacje;
- szkolenia;
- materiały multimedialne;
- pracę z wykorzystaniem platform internetowych;
- analizę ofert pracy;
- ćwiczenia praktyczne;
- symulacje rozmów kwalifikacyjnych;
- tworzenie CV;
- konsultacje dla rodziców.

VI. WYKORZYSTANIE NARZĘDZI CYFROWYCH

W realizacji doradztwa zawodowego wykorzystywane będą m. in.:

- strony internetowe instytucji edukacyjnych;
- portale dotyczące rynku pracy;
- elektroniczne bazy zawodów;
- wyszukiwarki ofert pracy;
- prezentacje multimedialne;
- platformy edukacyjne;
- testy i kwestionariusze zainteresowań;
- materiały filmowe;
- narzędzia do tworzenia CV;
- cyfrowe portfolio;
- narzędzia komunikacji online.

VII. WSPÓŁPRACA Z OTOCZENIEM SPOŁECZNO-GOSPODARCZYM

Współpraca z pracodawcami powinna mieć charakter praktyczny i służyć lepszemu przygotowaniu uczniów do wejścia na rynek pracy. Może obejmować:

- prezentację zakładu pracy;
- prezentację stanowisk;
- spotkania z pracownikami;
- rozmowy dotyczące wymagań rekrutacyjnych;
- wizyty uczniów;
- warsztaty;
- konsultacje;
- udział pracodawców w symulowanych rozmowach kwalifikacyjnych;
- informacje o aktualnych oczekiwaniach rynku pracy.

W trakcie realizacji WSDZ szkoła może współpracować, odpowiednio do potrzeb uczniów, z podmiotami zewnętrznymi takimi jak: poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli, biblioteki, Powiatowy Urząd Prac, Ochotniczy Hufiec Pracy – mobilne centrum informacji zawodowej, młodzieżowe centrum kariery, Urząd Miasta Zamość, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Stowarzyszenie na Rzecz Integracji z Dziećmi i Młodzieżą Niepełnosprawną „Wszyscy Razem”, WTZ-y, Fundacja Tworzywo nie sztuczne, 3. Batalion Zmechanizowany w Zamościu, Miejski Zakład Komunikacji sp. Z o.o., Galeria Twierdza Zamość, lokalni przedsiębiorcy, szkoły ponadpodstawowe, placówki prowadzące kształcenie ustawiczne.

VIII. PRZEWIDYWANE REZULTATY

Realizacja programu powinna przyczynić się do:

- zwiększenia świadomości zawodowej uczniów;
- lepszego przygotowania absolwentów do wejścia na rynek pracy;
- zwiększenia współpracy szkoły z pracodawcami;
- lepszego powiązania kształcenia zawodowego z potrzebami rynku pracy;
- rozwijania kompetencji cyfrowych uczniów;
- rozwijania umiejętności miękkich;
- wzmacniania samodzielności uczniów;
- zwiększenia świadomości możliwości dalszego kształcenia;
- ograniczania przypadkowości decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- zwiększenia zaangażowania rodziców w planowanie przyszłości edukacyjnej dzieci.

IX. EWALUACJA PROGRAMU

Ewaluacja ma służyć doskonaleniu jakości wsparcia, a nie jedynie potwierdzeniu wykonania zaplanowanych czynności. Obejmuje analizę procesu, zaangażowania odbiorców i użyteczności podejmowanych działań.

Narzędzia ewaluacji:

- ankiety nauczycieli;
- obserwacja aktywności uczniów;
- analiza dokumentacji szkolnej.

X. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Program realizacji doradztwa zawodowego na rok szkolny 2026/2027 zakłada systematyczne przygotowywanie uczniów Branżowej Szkoły I stopnia do podejmowania świadomych decyzji edukacyjnych i zawodowych. Działania prowadzone w klasie I koncentrują się przede wszystkim na poznawaniu siebie i wybranego zawodu, w klasie II – na poznawaniu rynku pracy i rozwijaniu kompetencji niezbędnych pracownikowi, natomiast w klasie III – na bezpośrednim przygotowaniu do wejścia na rynek pracy lub kontynuowania kształcenia. Istotnym elementem programu jest współpraca szkoły z pracodawcami i instytucjami rynku pracy, rozwijanie kompetencji cyfrowych oraz przygotowanie młodzieży do odpowiedzialnego korzystania z nowoczesnych narzędzi, w tym sztucznej inteligencji. Realizacja programu powinna prowadzić do zwiększenia samodzielności uczniów, ich świadomości zawodowej oraz gotowości do podejmowania odpowiedzialnych decyzji dotyczących własnej przyszłości.

Program został opracowany z uwzględnieniem zmian prawnych wchodzących w życie od 1 września 2026 r., w tym nowelizacji przepisów dotyczących doradztwa zawodowego. Program realizacji WSDZ może być modyfikowany w trakcie roku szkolnego w zależności od aktualnych potrzeb uczniów, możliwości organizacyjnych szkoły, sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz dostępności instytucji i pracodawców współpracujących ze szkołą. Wszystkie działania prowadzone są z uwzględnieniem indywidualnych możliwości psychofizycznych uczniów, zaleceń wynikających z posiadanych przez nich orzeczeń oraz rozpoznanych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych.

Program zatwierdzony przez dyrektora Ośrodka po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej w dniu 31.08.2026 r.